

Photographica

1938-39 was beslist geen erg gunstig jaar voor het op de markt brengen van dit in het oog springend reflex-apparaat 6 x 6.

De eigenaar van de Ihagee-fabriek (de Nederlander van Dooren) wist het vanaf 1932 als een nieuwigheid op de markt te brengen. Hij stopte met de houten apparaten en schiep een echt nieuw reflex-apparaat type met klein formaat.

Geheel uit metaal (gegoten aluminium in een vorm), uitgerust met wisselbare lenzen en gebruik makend van formaat 4 x 6,5 op film 127. Het had succes ...

De tweede generatie zag, in 1934-35, een reflex geboren worden in een klassiek formaat 24 x 36, een apparaat dat bekend is bij alle fotografen en waarvan de carrière bijzonder lang durig was.

Eindelijk, eind 1938, kwam de grote verrassing : een Exakta 6 x 6 cm, vanaf het begin een groot succes. Dit apparaat gebruikte een 120 spoel en was revolutionair op verschillende vlakken. De aluminium doos was machinaal bewerkt op de voor- en achterkant, hetgeen een uitstekende positie van het lens ten opzichte van het film-vlak in de hand werkte.

Voor de verwisselbare lenzen had men de keuze uit drie grote Duitse merken : Zeiss, Schneider en Meyer, en enige andere lens-fabrikanten (Franse en Britse), leverden ook bepaalde lenzen voor Exakta-monturen.

De spanner, zeer origineel, werd bediend door een handle, aan de onderkant van de kast, en werd bediend door eenvoudig heen en weer gaan, met een blokkering tussen elk beeld. Het doordraaien van de film, het plaatsen van de spiegel, het spannen van de sluit-ter en doordraaien van de beeldteller gebeurden gelijktijdig. Dit was vooral het verschil van de Exakta met de andere 6 x 6 van die tijd : Reflex Korelle, Primar Reflex, Beierflex en andere Noviflex 6 x 6. Het was de Rolls van de 6 x 6 : mooi wat chromo-werk, heel mooie en stevige mechaniek, verschillende snelheden speciaal voorzien voor wetenschappelijk werk en microfotografie en oorspronkelijke synchro-flash voor flitslampen.

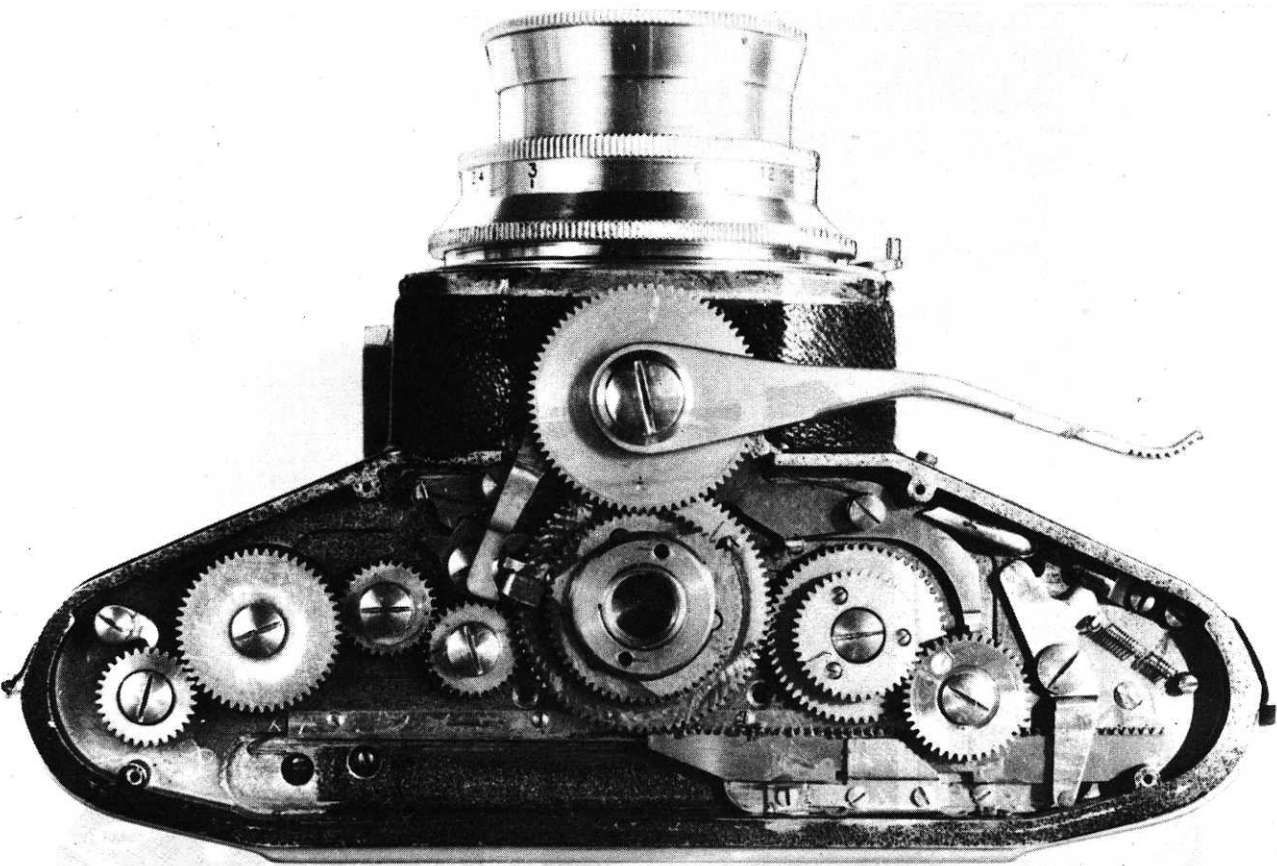
Maar natuurlijk waren de Exakta's niet perfect.

Het 4 x 6,5 en 24 x 36 formaat was niet gemakkelijk te gebruiken alleen voor landschappen, groepsfoto's en andere. De 6 x 6 ging deze ongemakken uit de weg en, in de literatuur van die tijd, werden de voordelen van het vierkant formaat warm aanbevolen door Ihagee (hetgeen vroeger het voorrecht van Rolleiflex was). Daarbij kwam nog dat bij Ihagee niet alles perfect was in het kader van de mechaniek : zij was erg positief en vol energie, zelfs teveel voor de spiegel, er waren noch rem op spiegel noch rem op de gordijnen van de spleetsluit-ter. Exakta had het werk van de heer Kershaw (Soho Reflex) vergeten (of wist er niets van), deze laatste was de eerste die een reflex-apparaat ontwierp met spiegel (uitgerust met een regelbare lucht drukschokbreker). Binnenin het Soho-apparaat was er een grote spiegel (min. 9 x 9 cm), met een zéér zachte ontspanning bij het afdrukken. Door deze fout was het prima Exakta apparaat ondergeschikt aan een Rolleiflex wat betreft de scherpte van het beeld.

Maar de fanatiekelingen van de monoculaire fotografie hielden geen rekening met deze nadelen, omdat zij de voordelen en de mogelijkheden van de verwisselbare lenzen te belangrijk vonden.

Een andere belangrijke eigenschap van de Exakta 6 x 6 zit in het mechanisme van de film aandrijving. De film liep van links naar rechts en de beelden lagen op een bepaalde manier uit elkaar

zonder het mechanisch systeem van kompensatie dat gebruikt wordt voor de meeste apparaten 120 met blokkering. Zie hier het geheim : de rand van het begin van het papier moet in een clip gestoken worden die zich onder in het apparaat bevindt. Het papier gaat dan in de ontvangstspoel net zoals alle andere 120-film apparaten. Men sluit dan het apparaat en men beweegt de grote handle van links naar rechts. Het feit dat de handle beweegt sluit de clip dit én het beschermingspapier én de film vasthoudt, en trekt deze naar de ontvangstspoel, onderling verbonden met de mekaniëk die de film oprolt met een zeer sterke spankracht.

Deze spankracht wordt door een wrijvings-mechanisme geregeld dat ervoor zorgt dat de film niet breekt. Dit systeem gaf aan het rollen van de film de regelbaarheid. Dit alles was opmerkelijk goed uitgedacht, en zou optimaal hebben gewerkt als ... de makers van gevoelige emulsies hun wijze van samenbrengen van beschermingspapier en film hadden veralgemeend.

Sommigen zetten een zelfklevende band op een gedeelte van de film, anderen over de hele breedte, maar, om te vermijden dat de clip tussen de film en het papier zou gaan zitten, was het noodzakelijk dat de zelfklevende band op heel de breedte van de film aangebracht was.

De juiste data van kommercialisering zijn niet erg juist, de meningen lopen uiteen maar het lijkt dat 1939 het dichtst in de buurt ligt. De gefabriceerde hoeveelheid en de datum waarop de fabricatie werd stopgezet blijven een raadsel, dat de Photographica-groep zal trachten op te lossen.

Een reclame uit 1942 voorzegt het opnemen van de fabricatie na de vijandelijkheden. Maar men kent het vervolg : de Exakta fabriek werd gebombardeerd (Dresden 1944), alle werktuigen werden vernietigd en de fabricatie van de Exakta 6 x 6 werd definitief stopgezet.

In het begin van de vijftigen jaren, kommercialiseerde Ihagee Kamerawerk een 6 x 6 die geen enkele gelijkenis vertoonde met die van 1939. Dit was weer een ander verhaal, zij het van korte duur. De Exakta's 6 x 6 hebben echt geen geluk gehad en dit valt te betreuren.

Eigenschappen van de Exakta 6 x 6

- . Omhulsel uit een stuk (pyramide-type).
- . Verwisselbare lenzen met bayonet fitting.
- . Spanning van de sluitër, verder oprollen van de film, plaatsing van de spiegel (en verloop van de gelijktijdige beeldteller).
- . Blokkering tegen dubbele belichting.
- . Snelle snelheden tussen 1/25 sekonde en 1/1000 sekonde.
- . Langzame snelheden (of versnelling) tussen 1/5 sekonde tot 12 sekonden, en 1/5 sekonde tot 6 sekonden met vertraging systeem.
- . Pause Time en Bulb.
- . Benodigdheden voor wetenschappelijk werk : verlengbuis, mikroskoop-aanpasser.
- . Het apparaat wordt ontspannen met de wijsvinger van de linkerhand en wordt opgedraaid met de rechter hand, hetgeen verschild van al de Exakta's van voor 1940.